

**Kanning av føroysku vinnuni
við atliti til eina komandi oljuvinnu**

**Føroya Oljuídnaður
Februar 1996**

Innihaldsyvirlit

Formæli	2
Niðurstøðan hjá arbeiðsbolkinum	3
1.0 Frágreiðing um kanningarhátt	4
2.0 Viðger av kanningarurslitum	5
2.1 Lýsing av vinnugreinum	5
2.2 Tal av starvsfólki i hvørjari vinnugrein	6
2.3 Umsetningur	7
2.4 Býtið millum heimamarknað og utflutning	7
2.5 Eftirspruningur frá oljuvinnuni	8
2.6 Luttøka á oljuráðstevnu	8
2.7 Krøv oljuvinnan setur	8
2.8 Kapasitetur, iløgur og fløskuhálsar	9
3.0 Týdningur ein komandi oljuvinna hevur fyri føroysk virki	11
4.0 Arbeiðsroyndir frá hesi kanning	12

Formæli

Føroya Oljuídnaður avgjórði í november 1995 at kanna føroysku vinnuna við atliti til eina komandi oljuvinnu. Setningurin fyri kanningin var:

Kanningin skal lýsa hvørja støðu føroysk virki og fyrítokur hava til eina komandi oljuvinnu. Greiða skal fáast á, hvønn leiklut hesi virki og fyrítokur ynskja at hava í eini komandi oljuvinnu, og hvørjar fyrireikingar hesi virki hava gjørt ella ætla at gera fyri at náa sett mál. Eisini skal kapasiteturin bæði viðvíkjandi manning og tølum lýsast.

Frágreiðingin skal verða lögð soleiðis til rættis, at málini upp á stutt og langt sikt koma til sjóndar.

Eisini skal frágreiðingin lýsa hvørji virki og hvørjar fyrítokur kunnu roknaast at hava størst møguleikar at fáa tænastrúveitingar og uppgávur fyri oljuvinnuna.

Henda frágreiðing er ein forkanning til ella ein fyrsti liður í at lýsa omanfyristandandi viðurskipti, men harafturat er hetta arbeiði eisini ein roynd at skipa verkætlanir innan Føroya Oljuídnað í arbeiðsbólki.

Nevndin í Føroya Oljuídnaði valdi fylgjandi manning í arbeiðsbólkin at gera hesa forkanning:

Jákup í Gerðinum, Føroya Handverksmeistarafelag
Sofus Gregersen, KJ-Hydraulik
Wilhelm Petersen, Føroya Sparikassi
Jónfinn Simonsen, P/F Smyril Line

Arbeiðsbólkurin heitti á Karina Toftegaard, Faroe Fish Consult at skrivað endaligu frágreiðingina fyri arbeiðsbólkin út frá teimum kanningarúrslitum, sum arbeiðsbólkurin hevði funnið fram til.

Kanningin, ið er grundarlagið fyri hesi frágreiðing, er gjörd á tann hátt, at virkisleiðarar hava svarað ávisum spurningum og greitt frá teirra sjónarmiðum um eina komandi oljuvinnu. Arbeiðsbólkurnin vil her nýta høvið til at takka øllum, ið hava luttikið í spurnarkanningini.

Niðurstøðan hjá arbeiðsbólkinum

Hendan frágreiðingin byggir á eina spurnarkanning, har 40 føroyskar fyrítøkur hava luttikið. Fyrítøkurnar, ið vóru við í hesi kanning, eru so at siga allar limir í Føroya Oljuidnaði. Næstan øll, ið luttóku á føroyska felagsbásinum á Offshore Europe 95 í Aberdeen eru við í kanningini. Út frá hesum kann sigast, at fyrítøkurnar í hesi kanning eru sermerktar við, at tær eru millum tær virknastu í Føroyum á oljuøkinum.

Í meðal hava fyrítøkurnar 40 starvsfólk og tær arbeiða mest á heimamarknaðinum (79%). Bert ein vinnugrein nevnliga hotel og gistingarhús kann kallast útflutningsvinna.

Meginparturin av fyrítøkunum metir, at tær klára at uppfylla framleiðslukrøvini, ið oljuvinnan setur, meðan bert 4 nevna, at ISO 9000 ella líknandi er nakað tær arbeiða við, ella verður eitt krav.

Svarini vísa eisini, at flestu fyrítøkurnar meta seg at hava neyðuga kapasitetin. 1/3 nevnir mangul uppá arbeiðskraft, meðan 1/6 nevna manglandi vitan, framleiðsluútbunað og hølir. Tann vinnugreinin, ið sigur seg hava størst kapasitetsmangul, er skipasmiðjur, handverk og mekanisk verkstøð.

Í meðal ætla virkini at gera iløgur uppá undir ½ mill. kr. Talið skal takast við fyrivarni, tí eingin tíðarhorisontur er settur á.

Viðvíkjandi almennum tænastrævingum nevndu umleið 1/3 av fyrítøkunum, at mannagongdin við tollavgreiðslu ikki er nóg liðilig.

Kanningin gevur ikki fatan av, at fyrítøkurnar hava nakra formúleraða strategi ella planlegging viðvíkjandi oljuvinnu, heldur fær ein ta fatan, at fyrítøkurnar biða fyri at fáa skil á, hvussu stórt virkseimið verður. Tað merkir tó ikki, at fyrítøkurnar ikki roknað við at skula luttaka í oljuvinnu. Hetta kann eisini hanga saman við, at Oljufyrisingin enn ikki hevur givið ábendingar um, hvørji krøv verða sett til oljufeløg viðvíkjandi at nýta føroyskar fyrítøkur sum undirleverandørar.

Í setninginum hjá arbeiðsbólkinum verður sagt, at frágreiðingin skal lýsa hvørjar fyrítøkur kunna roknast at hava størst møguleikar at fáa tænastrævingar og uppgávur fyri oljuvinnuna. Út frá hesari kanningini kunna hesi viðurskifti ikki lýsast, men her koma myndugleikakrøvini helst eisini at hava avgerandi leiklut.

Nakrir av teimum trupulleikum, ið ofta eru at hoyra um í fjølmiðlunum, vóru als ikki nevndir av fyrítøkunum í kanningini, t.d. fíggjartrupulleikar, kostnaðarstöði, útlendskir kappingarneytar ella neyðugt samstarv millum fyrítøkur.

Hendan frágreiðing er at meta sum ein forkanning av, hvørja støðu føroyskar fyrítøkur hava til eina komandi oljuvinnu. Út frá urslitunum av hesi kanning vil arbeiðsbólkurin mæla til, at setningurin fyri framhaldandi arbeiðinum verður broyttur til heldur at fáa greiðu á, hvussu Føroya Oljuidnaður kann verða við til at veita upplýsingar og skipa fyri tiltøkum í samband við, at fyrítøkurnar fyrireika seg til eina komandi oljuvinnu.

1.0 Frágreiðing um kanningarhátt

Frágreiðingin byggir á útslitini av eini spurnarkanning, ið arbeiðsbólkurin hevur staðið fyri. Íalt eru 44 virkir, almennir stovnar og kommunur (hereftir nevnd fyrítøkur ella virkir), ið vóru spurð. 40 hava svarað. Tey, ið eru spurð, umboða smáar og stórar fyrítøkur innan tær vinnugreinar, ið arbeiðsbólkurin metir eru áhugaverdar í sambandi við eina møguliga oljuvinnu.

Spurnarblaðið innihelt hesar 14 spurningarnar:

1. Vinnugrein
2. Tal av starvsfólki
3. Samanseting av starvsfólki: verkfrøðingar, handverkara, arbeiðsmenn, lærlingar o.s.fr.
4. Umsetningur mio. kr: < 1___ 1 til 5___ 5 til 10___ 10 til 20___ >20___
5. Limir í Føroya Oljuídnáði ja___ nei___
6. Verandi marknaðir - býtið millum heimamarknaðin og útflutning.
7. Eftirspyr oljuvinnan vørur og tænastr, ið virkið kann bjóða.
8. Hevur virkið gjørt konkretar kanningar, ið prógva 7.
9. Hevur virkið luttikið í oljuraðstevnum.
10. Kann virkið lúka tey krøv, ið oljuvinnan setur til framleiðsluhátt, herundir innaneftirlit.
11. Hevur virkið neyðuga kapasitetin til at nækta eftirspurningin hjá oljuvinnuni:
  - Arbeiðskraft
  - Vitan
  - Framleiðsluútbúnaður
  - Høllir
12. Skal virkið gera iløgur fyri at kunna veita vørur og tænastr til oljuvinnuna, mio kr.: < 1___ 1 til 5___ 5 til 10___ 10 til 20___ >20___
13. Sær virkið nakran "fløskuháls" í sambandi við veitingar til oljuvinnuna
  - Í sjálvum virkinum
  - Almennar tænastrveitingar
14. Hvat kemur oljuvinna at týða fyri virkið uppá stutt- og longri sikt
  - Umsetningsøking
  - Øking í tali av starvsfólki

Fyrítøkur, ið vóru við í kanningini, fingur bræv frá arbeiðsbólkinum um kanningina, har spurnarblaðið var hjálágt. Flest allar av fyrítøkunum svaraðu spurnarblaðnum í telefonsamrøðu, í nøkrum førum er talan um persónlig interview, og einkultar fyrítøkur hava svarað spurnarblaðnum skrivliga.

2.0 Viðgerð av kanningarúrslitum

Fyrítøkurnar, ið hava svarað spurnarblaðnum, verða ikki nevndar við navni, men bert við vinnugrein. Virkini eru so at siga øll eru limir í Føroya Oljuídnaði. Meginparturin av teimum virkjum, ið luttóku á føroyska básinum á Offshore Europe 95 í Aberdeen eru við. Hendan kanning fevnir soleiðis um virkir, sum frammanundan hava vist stóran áhuga fyri oljuvinnuni.

Kanningarhátturin er ein blandingur av kvalitatvari og kvantitatvari kanning. Svarini skifta ímillum standardval og friar tekst, og hetta hevur í onkrum førum gjørt tað heldur trupult at tulka og bólka svarini. Nakrir av spurningunum hava tulkingarmøguleikar, t.d. spurningur nr. 7: Eftirspyr oljuvinnan vørum og tænastr, ið virkið kann bjóða? Her er tað týðiligt, at nakrar fyrítøkur svara konkret út frá núverandi eftirspurningi, og aðrar svara ja út frá, at oljuvinnan aðrastaðni keypir tilikar vørum og tænastr. Hetta og tað, at talið av fyrítøkum ikki er stórt og heldur ikki tilvildarlíga valt, ger, at fyrivarni má takast fyri svarunum.

Tilfarið inniheldur soleiðis ikki neyv hagtøl, og svarini kunna bert geva eina ábending um ávis viðurskipti, ið viðvíkja føroyskum fyrítøkum við áhuga fyri oljuvinnu. Tó kann sigast, at henda forkanning er eitt gott utgangsstøði til eina meira útgreinaða kanning.

2.1 Lýsing av vinnugreinum

Fyrítøkurnar, ið hava verið við í spurnarkanningini, eru býttar í 9 vinnugreinar, si talvu 1.

Vinnugrein	Tal av fyrítøkum
Orkuveiting	3
Flutningur	7
Skipasmiðjur, handverk, mekanisk verkstøð	6
Ídnaður og heilsola	4
Gistingarhús og matstovur	2
Elektronikkur & informationstøkni	6
Havnir	3
Ráðgevandi felag	4
Annað	5
Ialt	40

Talva 1. Býti á vinnugreinar

Orkuveiting inniheldur el- og oljuveiting. Flutningur inniheldur bæði flutning loftvegis og sjövegis. Onkur flutningsfyrítøka hevur bert umsitingarligar uppgávur, meðan aðrar eisini standa fyri sjálvum flutninginum.

Skipasmiðjur, handverk og mekanisk verkstøð eru skipað í ein bólki. Vinnugreinin elektronikkur og informationstøkni inniheldur alt frá el-arbeiði til forrit. Ídnaður og heilsola eru her í sama bólki. Hesar fyrítøkur hava tað til felags, at tær selja meira ella minni "standardvørum", mótsatt skipasmiðjum, handverki og mekaniskum verkstøðum, ið hava meira av tilpassaðum tænastrveitingum, t.d. umvælingar og viðlíkahald.

Havnir eru skipaðar fyrri seg. Bólkurinn nefndur ráðgevandi félög inniheldur bæði ráðgevnadi verkfrøðingar og advokatfélög.

Í bólkinum annað eru almennir stovnar, skúlar, entreprenørar og sölufyrirtekur, ið ikki beinleiðis hava tilknýti til eina móguliga oljuvinnu. Til fyrirtekurnar í hesum bólki var spurnarblaðið, ið var nýtt, ikki so væl hóskandi, og hesar verða tiskil ikki nærri viðgjørðar.

2.2 Tal av starvsfólki í hvørjari vinnugrein

Orðið: starvsfólk verður í hesi frágreiðing at skilja sum øll tey, ið starvast í eini fyrirteku.

Hóast fyrirtekurnar í hvørji vinnugrein eru ógvuliga ymiskar í stødd, er tó ein greið ábending um, at tær stóru fyrirtekurnar eru innan flutning og orkuveiting. Skipasmiðjur, handverk, mekanisk verkstøð, ídnaður og heilsøla, gistingarhús og matstovur eru meðal stórar, og elektronikkur & informatiónstøkni, havnir og ráðgevnadi féløg teljast millum smáu fyrirtekurnar, sí talvu 2. Meðal starvsfólkatalið er 40.

Vinnugrein	Meðal starvsfólkatal
Orkuveiting	83.3
Flutningur	78.0
Skipasmiðjur, handverk, mekanisk verkstøð	40.8
Ídnaður og heilsøla	36.0
Gistingarhús og matstovur	32.5
Elektronikkur & informatiónstøkni	15.8
Havnir	10.7
Ráðgevandi féløg	6.8
Meðal	40.1

Talva 2. Meðal starvsfólkatal býtt á vinnugreinar

Virkin vóru spurð um fakøkini hjá starvsfólkunum. Á hesum øki er trupult at gera eina greiða mynd, bæði tí at spurningurin ikki var so greiður á spurnarblaðnum, men eisini tí at virkin eru ógvuliga ymisk. Í talvu 3 er samansetingin av starvsfólki vist fyrri 5 vinnugreinar. Starvsfólkini eru býtt upp í funktionerar, handverkara og arbeiðsfólk. Funktionerar eru leiðarar, sölufólk, verkfrøðingar og skrivstovufólk. Í bólkinum nefndur handverkara og arbeiðsfólk eru eisini teknikara, goymsla/distribution og lærlingar.

Vinnugrein	Funktionerar		Handv. & arbeiðsf.		Meðal
	meðal	%	meðal	%	
Orkuveiting	32,0	38%	51,3	62%	83,3
Skipasmiðjur, handverk, mekanisk verkstøð	6,3	16%	34,5	84%	40,8
Ídnaður og heilsøla	12,0	33%	24,0	67%	36,0
Elektronikkur & informatiónstøkni	8,5	54%	7,3	46%	15,8
Ráðgevandi féløg	6,5	96%	0,3	4%	6,8
	11,3	34%	21,8	66%	33,1

Talva 3. Samanseting av starvsfólki skift á vinnugreinar

Ikki óvæntað hava ráðgevandi feløg prosentvist flest funktionerar. Skipasmiðjur, handverk, mekanisk verkstøð, idnaður og heilsøla hava haraftur imóti flest arbeiðsfólk. Orkuveiting, elektronikkur og informationstøkni hava umleið sama tal av funktionerum og arbeiðsfólki. Arbeiðsfólkini í elektronikki og informationstøkni eru flest øll teknikarar og handverkarar. Vinnugreinin flutningur er ikki tikin við, tí nakrar av fyrirkunum hava manningar á skipunum við, aðrar har afturimóti hava bert umsiting. Tølini geva tí ikki nakra greiða mynd.

2.3 Umsetningur

Virkin vóru spurd um hvussu stórir umsetningurin var. Svarmøguleikarnir í spurnarblaðnum vóru býttir í intervallir. Hetta tí at fyrirkurnar sjálvsagt ikki vóru áhugaðar í, at upplýsa talið neyvt. 19 av fyrirkunum søgdu seg umseta fyri yvir 20 mill kr (sí talvu 4), men tað er ikki greitt, hvussu nógv yvir 20 mill. kr, og tí ber heldur ikki til at siga nakað um, hvat umsetningurin í meðal er.

Umsetningur	Tal av virkjum	Starvsfólkatal
Undir 1 mill. kr	2	2,5
1-5 mill. kr	7	9,4
5-10 mill. kr	3	12,0
10-20 mill. kr	2	32,5
Yvir 20 mill. kr	19	62,2
	33	41,0

Mynd 4. Umsetningur og meðal starvsfólkatal

2.4 Býti millum heimamarknað og útflutning

Virkin vóru spurd um býti millum heimamarknað og útflutning. Virkin í hvørji vinnugrein eru ógvuliga ymisk til støddar, og tí er tað misvisandi at roknað meðal prosentbýtið millum heimamarknað og útflutning. Tí verður útflutnings-prosentparturin hjá fyrirkunum faldaður við starvsfólkatalinum, her við framkemur tal av starvsfólki í útflutningsvinnu, sí talvu 5.

Vinnugrein	Tal av virkjum	Starvsfólk ialt	Starvsfólk útflutn.	Útflutn. vinna
Gistingarhús og matstovur	2	65	48	74%
Ídnaður og heilsøla	4	144	45	31%
Flutningur	5	494	123	25%
Havnir	3	32	8	23%
Skipasmiðjur, handverk, mekanisk verkstøð	6	245	31	12%
Elektronikkur & informationstøkni	6	95	9	9%
Ráðgevandi feløg	4	27	2	7%
Orkuveiting	3	250	15	6%
Annað	-	-	-	-
Íalt	30	1352	279	21%

Talva 5. Starvsfólk, ið arbeiða á heimamarknaðinum

Tað sæst, at av 1352 starvsfólkum eru 279 ella 21%, ið arbeiða við vørum og tænaðum til útflutnings. Rættari hevði helst verið, at vektad býti millum heimamarknað og útflutning við umsetninginum, men tað gevur hendan spurnarkanningin ikki grundarlag fyri. Talva 5 vísir eisini, at gistingarhús og matstovur hava størst útflutning, nevniliga 74%. Allar hinar vinnugreinarnar hava heimamarknaðin sum høvuðsmarknað.

2.5 Eftirspurningur frá oljuvinnuni

Fyrítøkurnar vóru spurdar um oljuvinnan spyr eftir teirra vørum og tænaðum. Flest allar svaraðu ja uppá hendan spurning. Spurningurin er eitt sindur ógreiður, tí onkur sær út til at hava svarað nei, tí oljuvinnan keypur einki sum er, og onkur hevur svarað ja út frá hvat virkið væntar í framtíðini.

Spurdar um fyrítøkurnar hava gjørt konkretar kanningar um oljuvinnan spyr eftir teirra vørum og tænaðum, svaraðu 21 fyrítøku nei, 7 nevna onkrar kanningar ella útlenskar kontaktir og tvær fyrítøkur nevna móguleikan fyri at gerast partnari ella verða við í join venture ella konsortie.

2.6 Luttøka á oljuráðstevnu

20 av spurdu fyrítøkunum vóru við á felagsbásinum á Offshore Europe í Aberdeen. 10 svara, at tær ikki hava luttikið á oljuráðstevnu. Hinar hava antin vitjað á oljuráðstevnu, ella havt faldara á føroyska básinum í Aberdeen.

2.7 Krøv oljuvinnan setur

Fyrítøkurnar vóru spurdar: Kann virkið lúka tey krøv, ið oljuvinnan setur til framleiðsluhátt, herundir innaneftirlit. Hesin spurningurin er eitt sindur misvisandi av tí at innaneftirlit er ein skipan, ið er eitt myndugleikakrav til virkir, ið framleiða matvøkur til útflutnings. Eingin av spurdu fyrítøkunum eru innan hesa vinnugrein. Nakrar fyrítøkur hava tulkað orðið innaneftirlit sum góðskustýring, og aðrar hava bert svarað, at tær ikki hava eina innaneftirlitsskipan.

Lúkar fyrítøkan krøv til framleiðsluhátt?	Tal
Ja	20
Ávís oki	6
Neyðugt/arbeiða við t.d. TQM/ISO 9000	4
Nei	4
Ialt	34

Talva 6. Lúkar fyrítøkan krøv til framleiðsluhátt

Svarini um fyrítøkan lúkar krøv til framleiðsluhátt eru bólkað í talvu 6. 20 av ialt 34 hava svarað ja, 6 at tær lúka krøvini á ávísnum økjum. 4 hava nevnt, at t.d. TQM (Total

Quality Management) ella ISO 9000 er nakað tær umhugsa ella verður eitt krav. 4 fyrirkur hava svarað, at tær ikki lúka krøvini.

2.8 Kapasitetur, iløgur og fløskuhálsar

Svarini, um virkini hava neyðuga kapasitetin til at nækta eftirspurningin hjá oljuvinnuni viðvikjani arbeiðskraft, vitan, framleiðsluútbúnaði og hølum, eru vist i talvu 7. Í flestu førum meta virkini, at tey hava neyðuga kapasitetin, og størsti mangulin, ið verður nevndur, er arbeiðskraft. Bert 5 svara, at tey ikki hava neyðugu vitanina.

Hevur virkið neyðuga kapasitetin	ja	nei
Arbeiðskraft	24	10
Vitan	29	5
Framleiðsluútbúnaður	27	7
Holir	28	6

Talva 7. Hevur virkið neyðuga kapasitetin?

Íalt hava 16 fyrirkur svarað ja til, at tey hava neyðuga kapasitetin á øllum 4 økjum t.e. arbeiðskraft, vitan, framleiðsluútbúnaður og hølir. Tann vinnugrein, ið sigur seg hava flest manglar viðvikjandi kapasiteti, er skipasmiðjur, handverk og mekanisk verkstøð. Her er bert ein av 6 fyrirkum, ið hevur neyðuga kapasitetin á øllum fyra økjum.

Tá virkini svara spurninginum, um virkini hava neyðuga kapasitetin, er ikki tilskilað, um tað er viðvikjandi teimum vørum og tænastrum, ið tær veita í løtuni ella um talan er um viðkað vinnugrundarlag. Um fyrirkun ikki hevur ein málsetning um hvat og hvussu nógv hon miðar imóti at umseta til oljuvinnuna, er sjálvsagt eisini trupult at svara, um fyrirkun hevur neyðuga kapasitetin.

Virkini vóru spurð um neyðugt verður at gera iløgur fyri at kunna veita vørum og tænastrum til oljuvinnuna. Svarini er vist i talvu 8.

Skal virkið gera iløgur?	Tal
Nei	8
Ikki í fyrstani/velst um	9
Ja, fyri undir 1 mill. kr	13
Ja, fyri millum 1 og 5 mill. kr	5
Ja, fyri yvir 5 mill. kr.	0
Íalt	35

Talva 8. Skal virkið gera iløgur?

8 av fyrirkunum meta ikki, at tað er neyðugt at gera iløgur. 13 meta at ein iløga undir 1 millión er neyðug, meðan eingin fyrirka ætlar at gera iløgur yvir 5 milliónir. Meting av iløgunum i meðal er undir ½ millión pr. fyrirku. Fyrivarni má tó takast fyri, at eingin tíðarhorisontur er ásettur i spurninginum.

Tann vinnugrein, ið hevur ætlanir um flest iløgur, er skipasmiðjur, handverk og mekanisk verkstøð. Í hesum bólki er eingin, ið svarar nei.

Spurningurinn um virkið sár nakran flöskuháls í sambandi við veitingar til oljuvinnuna á sjálvum virkinum líkist spurninginum um virkið hefur neyðuga kapasitetin. 13 svaraðu nei, 9 at flöskuhálsurinn var kunnleikastöðið, vitan ella arbeiðskraft. Tvær fyrirkur svaraðu, at eingir flöskuhálsar voru í byrjanini og ein svaraði, at litla stöðin á fyrirkuni var ein förðing.

Viðvikjandi flöskuhálsurinn innan almennar ténastuveitingar voru fylgjandi svar:

- 12 sögdu, at tollavgreiðslan er ein trupulleiki, herundir voru viðmerkingar um, at tað er ein ov stírvín skipan, og at mannagongdirnar eru ov tungar.
- 3 svar voru viðvikjandi at fáa frihavnir.
- 4 fyrirkur nevndu tórvín á at fáa undirsjóvartunnill um Vestmannasund.
- 6 svaraðu, nei, tvs. at tær sóu ongar flöskuhálsar viðvikjandi almennum ténastuveitingum.

Afturat hesum voru hesi viðurskipti nevnd sum förðingar á almenna økinum:

- Ov høgt havnagjald.
- Tillaga lóggávuna til útflutning soleiðis at skip lættari kunna fáa endurgoldið MVG.
- Trupulleikar at fyrirreika seg, tá einki er fastlagt um, hvar supply-basa skal verða.
- Tað almenna ger ov lítið fyri at halda lív í privatú vinnuni. Tá tað almenna skal hava gjørt t.d. handverksarbeiði fær handverkarinn ofta A-inntöku fyri at umgangast MVG.
- Eingin arbeiðsrættur.
- FAS-skipanin ikki nog góð.

3.0 Týðningur oljuvinnan fer at hava

So at siga allar tær spurdu fyrítøkurnar meta, at oljuvinnan fer at hava týðning bæði fyri umsetningin og starvsfólkatalið. Flutningsfyrítøkur hava viðmerkt, at tær stóru uppgávurnar verða í byrjanini og at umsetningurin longu nú er øktur orsaka av oljuleitingini. Onkur onnur fyrítøka nevnir, at oljuvinnan fer at viðføra hægri kunnleika- og tænaustøði, eisini á øðrum økjum.

Tað er tó ikki lætt út frá hesi kanning at siga nakað itøkiligt um, hvussu føroysk vinna metur týðningin oljuvinnan fer at hava. Í fleiri spurningum sæst, at fyrítøkurnar nýta orð sum: tað velst um..., í fyrstu atløgu... Hetta kann tulkast sum, at fyrítøkurnar ikki enn hava eina greiða mynd av týðninginum av eini møguligari oljuvinnu ella ikki hava orðað eina stategi hesum viðvíkjandi.

Tað kann undra, at fyrítøkurnar ikki umrøða viðurskifti, ið ofta verða umrødd í fjølmiðlunum so sum figgjartrupuleikar, kostnaðarstøðið, útlendskir kappingarneytar, ella at neyðugt er, at smáar fyrítøkur samstarvað.

4.0 Arbeidsroyndir frá hesi kanning

Tá Føroya Oljuídnaður setti hendan arbeidsbólkin, var hetta samstundis ein roynd at skipa arbeiðið á ein nýggjan hátt, har einstakir limir átøku sær ólønt arbeiði í einum bólki.

Arbeiðið í bólkinum hevur verið skipað á tann hátt, at limirnir í bólkinum fyrst gjørdur spurnarblaðið og avgjørdur, hvørjar fyrirkur skuldu verða við í kanningini. Síðani fekk hvør av limunum í bólkinum útpeikað tær fyrirkur, ið hann skuldi innsavna svar frá. Bólkurin bað síðani skrivara um at átaka sær at gera frágreiðing út frá kanningarúrslitunum og einum innihaldsvirliti, sum arbeidsbólkurin hevði ásett.

Tá ein fyribils frágreiðing var liðug, fekk arbeidsbólkurin hesa til viðmerkingar. Síðani var endaliga frágreiðingin skrivað og latin nevndini í Føroya Oljuídnaði.

Íalt hava limirnir í arbeidsbólkinum nýtt umleið eina viku innanfyri 2-3 mánaðir til hetta arbeiði, og hetta verður mett ógvuliga hósandi, um tað ikki skal órógva dagliga arbeiðið ov nógv.

Um sjálfan arbeiðsháttin kann sigast, at størri fyrirkur arbeiði hevði betra úrslitið. Her verður serliga hugsað um, at spurningarnir skuldu verið greiðari og svarmøguleikarnir givir á forhend. Hetta er serliga neyðugt, tá fleiri persónar standa fyri at skráseta svarini.

Hendan frágreiðing er bert fyrsti liður í at kanna, hvørja støðu føroysk virkir hava til eina komandi oljuvinnu. Úrslitið av forkanningini gevur eina greiða ábending um, at fyrirkurnar sum heild ikki hava orðað ein málsetning ella nakra strategi viðvíkjandi oljuvinnu.

Arbeitsbólkurin mælur ti til, at setningurin fyri framhaldandi arbeiðinum verður broyttur til at kortleggja hvønn tørv fyrirkurnar hava í fyrirkuringunum til oljuvinnuna.

Her verður serliga hugsað um tiltøk, ið Føroya Oljuídnaður kundi skipað fyri, t.d. at veitt upplýsingar viðvíkjandi vørum og tænastrum, ið oljuvinnan eftirspyr, um góðsku-, trygdar- og umhvørviskrøv, um tey krøv, ið føroyskir myndugleikar koma at seta útlenskum oljufeløgum, herundir hvørja kappingarstøðu føroysku fyrirkurnar koma at verða í o.s.fr. Eisini er hugsað, at ynski er um at nakrar fyrirkur innan somu vinnugrein kundu arbeitt saman í bólki - kanska eisini saman við útlenskum fyrirkum.